

Dues mirades

Cohen

JOSEP MARIA Fonalleras

Per evadir-me del soroll d'aquests dies, escolto l'últim disc de **Leonard Cohen**. Té una peça que es diu *Slow* i que s'acosta bastant a la sensació que es desprèn de l'àlbum sencer, aquests *Populars problems* que ens arriben amb un **Cohen** més lent que mai, més arrossegat, més atent a les arbitrarietats de l'atzar, a l'onada de l'amor que és esquivia.

Tot i això, és clar, el món gira de pressa a pesar del ritme pausat del canadenc. I no hi ha temps de parlar de la pulsio quasi infantil que van tenir els consellers davant la ploma Inoxcrom amb què **Mas** va signar el decret que ja som davant una altra ploma -aquesta sense certificació gràfica- que imposa la suspensió.

En el primer cas, era un afany d'immortalitzar el que hom intuïa

com a mortal; en el segon, la simple constatació de la maquinària, que no admet matisos i que tendeix a romandre com una coriàcia muralla de l'Estat.

La reacció dels mitjans madrilenys a la resolució del Tribunal Constitucional ha consistit a tornar a llegir el problema com una derrota de **Mas**, capficats encara a pensar que això que passa és un deliri i no pas un clam. L'error és notable. Torno a **Cohen**: «Vosaltres hi voleu arribar ràpid, jo m'estimo més ser l'últim». El TC ha optat per la celeritat. Ara potser serà el moment de la rebel·lió pacífica i constant, no pas amb la idea d'una consulta-flaix que es pot suprimir sinó amb el convenciment que després de prendre Manhattan, després ja ve Berlín. ≡

Aparences

EMMA Riverola

Durant dècades es va forjar un imaginari català en què Espanya adquiria el borrós perfil de l'abstracte. O bé es reduïa a una unitat administrativa, substituint el seu nom propi per un d'asèptic -i antipàtic- Estat espanyol, o bé es minvava encara més les seves fronteres reduint-lo a Madrid i, per tant, als ministeris allotjats en aquella ciutat. L'imaginari s'anava conformant amb una amalgama d'història, símbols, ofenses i reivindicacions, sempre més interessat a destacar el que ens distingia d'altres pobles que a buscar les concurrències. Així, la realitat i l'aparença transcorrien una al costat de l'altra. A vegades coincidien. D'altres, simplement, s'ignoraven. Fins que el procés inde-

pendentista ha desbaratat el joc de miralls.

Per un costat, l'aparença ha començat a volar mentre que la realitat ha conformat un mur infranquejable. Durant el cap de setmana, la solemnitat i arguments de **Artur Mas** insistien en la pulcritud jurídica de la consulta i la campanya d'*agitprop* ens convocava a votar. Però, com era d'esperar i com sabia perfectament el president, el Constitucional ha bloquejat la consulta en un insultant tancar i obrir d'ulls. ¿Gran joc d'il·lusionisme? ¿Pura tàctica electoral? Mentre la classe política fa polsos i mira el calendari, milions d'il·lusions segueixen volant cap a una cúpula amb aparença de cel. ¿És possible guanyar la partida política si el joc no aterra en la realitat? ≡

Petit observatori

JOSEP MARIA Espinàs

Record de l'èpica 'Fitzcarraldo'

Els europeus, en general, no som conscients de les dimensions d'algunes enormes zones selvàtiques que es troben en diversos punts del planeta. L'anomenada Selva Negra, que està en una de les zones més civilitzades d'Europa, no és ni un mostrari molt petit d'allò que és una selva de debò.

Vaig comprendre clarament la diferència quan, ja fa anys, vaig anar a veure la pel·lícula *Fitzcarraldo*, una obra de **Werner Herzog** que em va entusiasmar. Encara avui la recordo com una obra extraordinària. He oblidat moltes coses, del cine i de la vida passada, però encara veig les imatges impressionants d'una de les seqüències d'aquella pel·lícula.

I ara he llegit que allà, a Manaus, els brasilers van estar discutint sobre l'emplaçament del grandios estadi esportiu en què es van jugar

El film d'Herzog em va entusiasmar, sobretot l'escena del vaixell navegant turó amunt

partits dels Campionats Mundials de futbol. Un estadi alçat a la ciutat de Manaus, una ciutat que va créixer submergida en la immensitat de la selva brasilera. Amb una població que no m'imaginava: dos milions d'habitants. Això s'explica perquè Manaus va ser un centre importantíssim de l'explotació del cautxú selvàtic.

De la pel·lícula *Fitzcarraldo* se m'ha quedat impresa una escena. Un vaixell que intenta passar d'un riu a l'altre, d'una vall a l'altra, travessant -proa enlaire- una altra serra.

Encara veig aquella proa temerària i un capità enfollit de passió intentant navegar muntanya amunt i arribar a l'altre costat de la serralada. Temerària i absurda epopèia.

El director o el guionista de la pel·lícula van tenir una idea extraordinària. Mentre el vaixell es debatia en un esforç dramàtic, un altaveu situat al pont del vaixell llançava a l'aire una vibrant i eixordadora música de **Verdi**, si no m'equivoco. L'òpera tan trompetera, tan europea, a tot volum, semblava que volgués impressionar i aplanar la muralla selvàtica i obrir pas al vaixell. La música de teatre desafiant la poderosa natura. ≡

El mercat de l'energia i dels aliments

'Fracking' i blat de moro

Els cereals segueixen el camí dels preus del petroli des de la introducció dels biocarburants

FRANCESC Reguant

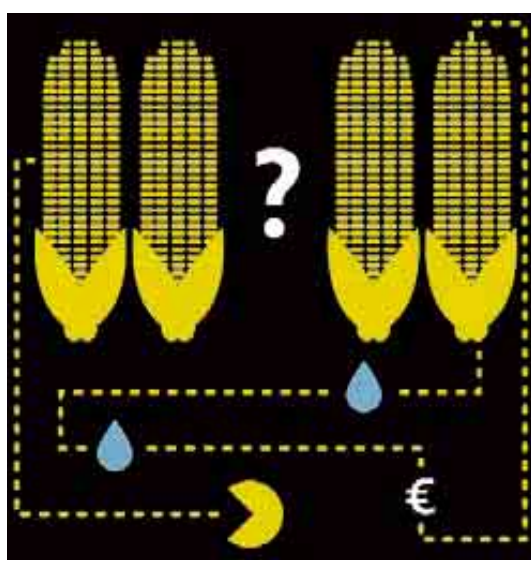
Després de molts anys relativament estables, el 2007 es va produir un salt espectacular en els preus dels cereals. L'expansió programada dels biocarburants va obrir la porta a un moviment especulatiu sense precedents. Havíem oblidat la força desestabilitzadora a nivell econòmic, social i polític de les crisis alimentàries i la sorpresa va mobilitzar els grans centres de coordinació internacional. L'agricultura va entrar a formar part del ordre del dia del G-8 i del G-20.

Finalment la bombolla va punxar, però els preus baixos van durar poc. El 2010, a Rússia, un estiu anormalment càlid va arruïnar la collita de blat d'un dels principals productors mundials. Novament la carestia cridava els fons oportunistes. Els preus dels cereals es van incrementar un 80% en un mes. Pocs mesos després, a Tunísia i Egipte milers de persones sortien al carrer al crit de *pa i llibertat*. El que va succeir després d'aquestes manifestacions ja ho coneixem. Però encara el 2012 una severa sequera als EUA va provocar un altre repunt de preus dels aliments bàsics, i va continuar així una altíssima volatilitat de preus en tendència creixent.

En els últims mesos, Ucraïna -gran productor de cereals- està en ple enfrontament civil i al Pròxim

Orient la tensió no pot ser més gran. No obstant, els preus del blat de moro, principal matèria primera per a la producció d'etanol, estan en caiguda lliure. ¿Què ha passat? O, més ben dit, ¿què ha canviat? Simplificant, la resposta es diu *fracking*, a més a més de coincidir amb dos anys de bones collites. Tal com afirma l'Agència Internacional de l'Energia s'estan reescriuint els principis del sector energètic a partir de l'auge del petroli i el gas no convencional (obtingut en bona part per *fracking*) i de les energies renovables. Per una altra part, des que la producció de biocarburants ha entrat en escena, els cereals segueixen aproximadament la mateixa trajectòria de preus que el petroli. I, amb la irrupció en el mercat de nova oferta no convencional, ha recuperat preus sensiblement inferiors als 100 dòllars. Per la seva part, la producció de blat de moro no ha deixat de créixer, mentre que el seu ús per a etanol als EUA s'ha estancat, passant de representar un 43% de la producció el 2012 a un 36% el 2014.

UN PREU de petroli més barat desincentiva la producció de biocarburants i, per tant, el blat de moro torna al mercat d'aliments en forma d'excedent. Aquesta tendència té la suficient importància, fins al punt que ni les crisis d'Ucraïna, ni del Pròxim Orient han acon-

FRANCINA CORTÉS

seguit despentinat algun especulador atent a qualsevol mercat en tensió. No obstant, la pregunta que es formulen els nostres agricultors és si aquest fenomen comporta algun canvi de cicle cap a un escenari de preus baixos dels cereals.

Tal com va dir **Mark Twain**, «l'art de la profecia és extremadament difícil, sobretot pel que fa al futur». No obstant, podem assenyalar alguns factors a tenir en compte en les previsions. En primer lloc, el desenvolupament econòmic mundial, particularment dels països emergents, sumat a una població creixent, seguirà tensant la demanda alimentària. En segon lloc, la meteorologia, amb l'ajuda del canvi climàtic, seguirà depa- rant sorpreses que afectaran les produccions agrícoles. Per una altra part, els acords per a la mitigació del canvi climàtic seguiran

exigint un conjunt de mesures entre les quals els biocarburants tenen un paper.

MALGRAT això, possiblement, durant un període dilatat de temps la pressió alcista que impulsaven uns preus alts del petroli es reduirà, cosa que suggereix que, malgrat que seguirà alta la volatilitat de preus dels cereals, aquests se situaran en els seus valors mitjans per sota de les expectatives dels últims anys. No obstant, els preus actuals probablement estan situats per sota dels valors esperables els pròxims mesos. Almenys això és el que pensen en el mercat de futurs de Chicago, on estan cotitzant els preus a un any, de blat i blat de moro, un 14% més elevats que ara.

En qualsevol cas, la inquietud dels nostres productors de blat de moro té una raó addicional no confessada i que es resumeix en una pregunta incòmoda: ¿és el blat de moro el cultiu més adequat en els nostres terrenys de regadiu? Tenint en compte el cost de l'aigua, altres cultius amb més valor afegit ofereixen una millor alternativa, ja que el cost de l'aigua té menys repercussió en el total. Partint de la base dels preus dels últims cinc anys, un metre cúbic d'aigua de reg produeix 0,44 euros de blat de moro, 2,80 de poma i 3,47 de tomàquet. El canvi cap a cultius de més valor afegit implica una opció empresarial més complexa. Tot un repte per guanyar futur. ≡

Economista